

Mărturisitorii români ai lui Dumnezeu din perioada comunistă.

Părinți de la Rugul Aprins și lumina credinței lor

Arhimandritul Mihail Stanciu, Mănăstirea Antim din București

Prelegere din 27 ianuarie 2013, parohia Lutton, Anglia

Frați creștini,

Mulțumind lui Dumnezeu, întâi de toate, pentru întâlnirea și rugăciunea noastră de astăzi la Sfânta Liturghie, vă mărturisesc bucuria mea și emoția de a fi într-un duh și o inimă cu dumneavoastră, creștinii ortodocși români din parohia aceasta. Știm că nici Apostolii nu aveau la început o biserică a lor, o clădire mare, afierosită cultului liturgic, catehezei și agapelor; așa și dumneavoastră, mobilizați de părintele Ioan, ați pus temelia comunității ortodoxe locale de aici mai întâi în duh și în suflete, și nădăjduim că, treptat, veți avea și o biserică proprie...

Pe când eram într-un pelerinaj la Ierusalim, m-a întrebat cineva din grup: „Părinte, ne putem ruga în bisericile neortodocșilor? Mie-mi pare că intru în ele ca într-un muzeu (mai ales la catolici) sau în simple clădiri...”, iar eu i-am răspuns: „Da, puteți spune așa: Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeule cel Viu și Adevărat, fă să strălucească Ortodoxia și-n acest lăcaș! Luminează-i, Doamne, pe toți oamenii ca să Te cunoască pe Tine în Biserica Ta și să se mântuiască!” Și facă Dumnezeu să strălucească și Ortodoxia și Liturghia și Biserica Lui Sfântă și aici și în toate clădirile, dar și în inimile celor care nu sunt în dreapta-credință ca să vină la mântuire... Adică cerem lui Dumnezeu să-i trezească pe oamenii din acel grup religios și de pretutindenii din întunericul și umbra morții spirituale, a ereziei, la Lumina cea vie, la Lumina Adevărului, pentru că Mântuitorul Hristos „vrea ca tot omul să se mântuiască și la cunoștința Adevărului să vină” (1 Tim. 2, 4). Rugăciunea aceasta pentru luminarea tuturor în duh este o mare lucrare lăuntrică și noi toți suntem beneficiarii ei...

Pentru că la Sfânta Liturghie, noi am pomenit și-i pomenim mereu cu recunoștință pe toți cei care s-au străduit să ne ofere și nouă ceva mai bun, să ne facă să vedem duhovnicește, ne-au oferit calea cunoașterii lui Dumnezeu, a Ortodoxiei și s-au rugat pentru noi. Și între acești înaintași ai noștri, nu doar după trup, ci mai ales după duh, se află Martirii, Mărturisitorii și Pătimitorii din vremea comunistă. Unii au pățimit grele torturi fizice și psihice în temnițe, în lagăre și chiar au fost omorâți, iar alții au dus crucea mărturisirii într-o viață curată și smerită, în familie și comunitate. Toți, însă, au purtat făclia dreptei-credințe până în zilele noastre și ne-au dăruit-o și nouă.

Credința, ca și lumina care, vedeți, se transmite prin lumânare de la unul la altul, este singurul lucru care nu se împrăștează pe măsură ce se împrăștie, ci se înmulțește. De aceea, recunoștința noastră față de înaintașii noștri trebuie să fie mare, pentru că rugăciunea lor, rugăciunea acestor mărturisitori și trăitori ai dreptei-credințe a dat roade și ca să fim noi aici, și ca să fie bisericile pline în țară, dar și ca să fie o unitate de mărturisire și de credință ortodoxă în întreg spațiul care cândva era sufocat de propaganda comunistă, materialistă, ateistă.

Așa încât dăm slavă lui Dumnezeu și Îi mulțumim Lui pentru toate, dar le mulțumim și Sfinților Lui, care în chip nevăzut luminează și ocrotesc Biserica Dreptslăvitoare și pe cei care

au urmat după ei în credință¹. Iar ce facem noi astăzi este o umilă manifestare a recunoștinței noastre și o pomenire înaintea lui Dumnezeu a jertfei lor, a mărturisirii lor. I-am numit generic pe acești mărturisitori, dar am văzut că pe lângă cei cunoscuți, pe lângă cei pe care îi cunoaștem din cărțile scrise despre ei, au fost și mulți necunoscuți. Au fost mulți pătimitori care nu au avut cultura lui Mircea Vulcănescu sau a lui Vasile Voiculescu sau a Părintelui Daniil – Sandu Tudor, dar au avut tăria și statornicia în credință a Sfântului Apostol Pavel. Au fost oameni simpli, neinstruiți, netrecuți prin școli și prin mândria intelectualului, ci au fost creștini cuminți, rugători și totodată de-minuni-făcători, nu numai în timpul vieții lor smerite, liniștite, ci și în temniță.

Părintele Adrian (Făgețeanu), când l-am întrebat odată: „Părinte, cine v-a impresionat cel mai mult dintre toți cei cu care ați fost în temniță? I-ați cunoscut pe acești mari stâlpi ai Ortodoxiei?”, referindu-mă la preoții și intelectualii mai faimoși, a răspuns: „Da, am fost cu ei și în celulă și la muncă, dar cel mai mult m-a impresionat un țăran simplu din Teleorman, pe nume Tudor, care era mai ferm în credință decât mării teologi.”... Să nu uităm că în cadrul acelor anchete, a acelor bătăi crunte, unii dintre intelectuali au cedat, și-au renegat credința, valorile și pozițiile creștine în ce privește atitudinea lor din viața publică anterioară comunismului, și au devenit la rândul lor torționari, torturându-i pe colegii lor de celule. Ei, acest țăran simplu nu numai că n-a făcut nimănui rău, dar nici când era bătut până la sânge nu scotea nici măcar un vai sau un oftat. Așa a pățimit el și a rezistat în pușcărie, necedând la presiunile și bătăile gardienilor de a-și lepăda credința ortodoxă.

Trebuie să menționăm de la bun început că acești mărturisitori, rugători și trăitori ai lui Hristos nu și-au început viața lor de credință în temniță, ci au avut o perioadă de pregătire înainte și Dumnezeu i-a școlit, să zic așa, pe fiecare în parte și pe toți laolaltă într-o comuniune de credință și răbdare, de înțelegere și iubire, în acele comunități de idei sau de spirit sau de duh. Astfel, la Mănăstirea Antim din București, în cadrul mișcării „Rugului Aprins”, mai mulți Părinți, monahi, clerici, dar și studenți și chiar mireni simpli participau la comunicările duhovnicești și se întăreau în credință și rugăciune către Mântuitorul Hristos.

De asemenea, la Mănăstirile Sihăstria, Slatina, Neamț, Părinții Cleopa, Paisie (Olaru), Vichentie (Mălău) adunau creștinii în jurul Bisericii și în cadrul Bisericii, întărindu-i să reziste în credință față de tăvălugul ateist. Și Părintele Ioan de la Vladimirești (și mai târziu de la Recea) era un mărturisitor al credinței, al statorniciei în Biserică și a fost sub lupa Securității ani de zile, până când a fost și el arestat, fiind numit unul din cei care opun rezistență și au atitudine dușmănoasă la adresa regimului politic comunist. În București, Părintele Constantin Galeriu adunase, la fel, mulți intelectuali, nu mai zic de creștinii enoriași ai lui, care se întăreau în credință în comunitatea de la Biserica Sfântul Silvestru.

Un alt punct de rezistență erau Mănăstirile din Oltenia, cele din Ardeal, la Putna de asemenea și nu numai aici, și-a pregătit Dumnezeu mărturisitorii pentru proba de foc a temniței. Erau „frățiile de Cruce” - comunitățile de tineri creștini care învățau să-și iubească aproapele, Biserica și țara în tabere care nu erau numai de muncă, ci și de întărire în credință și iubirea de neam. Și mulți din elita studenților au trecut prin această Mișcare Legionară, care la început a avut caracteristicile unei mișcări duhovnicești de înnoire și întărire a credinței și a

¹ Ortodoxia este „credința dată Sfinților, odată pentru totdeauna” (Iuda 1, 3), prin predania Sfinților Apostoli și a Sfinților Părinți care au explicat-o prin cuvintele lor de-a lungul vremii și a confruntărilor ideologice. Păstrarea nealterată a învățaturii și a tradiției apostolice și patristice, uneori cu prețul vieții, este o garanție a comuniunii și a continuității în Duhul Sfânt cu primii creștini, lucru confirmat în istorie și de prezența continuă a darurilor (harismelor) duhovnicești în Biserica Dreptslăvitoare (Ortodoxă) a lui Hristos.

conștiinței de Biserică și de neam. Mai târziu s-au infiltrat tot felul de agenți diversioniști înlăuntru, care au deturnat-o spre exagerări politicianiste, spre mișcări paramilitare, care au compromis naționalismul creștin echilibrat și chiar pe unii din trăitorii adevărați ai Ortodoxiei din Mișcarea Legionară. De aceea, trebuie cercetată și aleasă cu multă atenție, cu multă grijă, viața și mărturisirea ortodoxă curată și pașnică a membrilor Mișcării, care, așa cum spuneau mulți preoți și istorici, a fost infectată apoi, a fost parazitată și virusată de vanitatea omenească ce a făcut să fie defăimată calea creștină a iubirii de Dumnezeu și de țară.

Totodată, nu trebuie să uităm, însă, că în anii 1940, existau în România mai multe curente ideologice. Și anume era, să zicem, curentul moderat naționalist creștin românesc de trăire și mărturisire a dreptei-credințe și a iubirii de neam. Erau apoi extremiștii, naționaliștii filetiști, care mergeau până la exterminarea sau anularea calității celorlalți. Era, pe de altă parte, și un curent de moleșeală, adică de nerecunoaștere și nerecunoștință a valorilor naționale și creștine, care bătea încet-încet spre materialism și ateism. Și pe fondul acestei rătăcirii și răcirii spirituale și ideologice, să zic, a acestui curent majoritar a putut prinde teren comunismul, odată cu aducerea și impunerea lui forțată din Rusia, nu de către ruși, ci de către bolșevicii anticreștini care aveau nu doar ideile, ci în mare parte și naționalitatea lui Marx, Engels și Lenin. Știm bine, potrivit documentelor istorice încă existente², că atunci când au venit din Uniunea Sovietică și s-au „stabilit” în România, comuniștii bolșevici au înființat un guvern în care peste 80% dintre membrii lui erau evrei; și șeful Siguranței Statului, conducătorii Ministerelor de Interne și al Apărării erau evrei. Acești bolșevici anticreștini, folosindu-se de „cozi de topor” luate dintre localnicii trădători, vanitoși și servili, au purces la cel mai oribil genocid la adresa valorilor românești, a personalităților și a ideilor lor ancorate în credința creștină și în iubirea de țară³. Ei au aplicat ceea ce în Protocoalele (înțelepților Sionului) binecunoscute și în Talmud există, adică acest îndemn: „pe cel mai bun dintre neevrei, ucide-l!”⁴. Așa au făcut cu toată elita culturii, a spiritualității și a dăruirii între

² Vezi și <https://romaniabreakingnews.ro/lista-evreilor-comunisti-care-au-condus-romania-in-anii-celei-mai-crunte-dictaturi-si-represiuni/> și <http://www.cunoastelumea.ro/rolul-comunistilor-evrei-in-bolsevizarea-fortata-a-romaniei-lista-lui-spanu/>.

³ Holocaustul creștin are peste 50 de milioane de victime în întreaga lume, Rusia fiind prima țară unde s-au aplicat metodele de exterminare și îngenunchere în masă a oamenilor prin împușcare, torturi odioase, înfometare până la canibalism, deportare, sărăcire, colectivizare și reeducare ideologică.

Trebuie să subliniem ideea că deținuții politici și religioși (din România și nu numai) au pățit greu în temnițele comuniste nu de la stele, nici de la migratori necunoscuți, turci, mexicani, eschimoși, chinezi sau boșimani, ci de la niște oameni concreți, cu o anumită identitate personală, etnică și ideologică. Bolșevicii prigonitori, ideologi, torționari și ucigași nu trebuie acoperiți și ascunși sub anonimatul colectiv al „comunismului” ateu pe motiv că „ei doar au îndeplinit ordinele primite”, vinovați fiind doar capii. Căci înverșunarea criminală a prigonitorilor și călăilor anticreștini nu era numai o manifestare agresivă a ateismului materialist, ci avea la bază o ură fâțișă și neîmpăcată a lor față de Mântuitorul Iisus Hristos și față de credincioșii Lui care străluceau în lume precum făcliile în întuneric și le demascau viclenia, goliciunea și urâciunea lor (personală și ideologică). Mai mult, faptul că dintre evrei au răsărit acești capi ai prigonitorilor bolșevici anticreștini nu este o simplă potriveală întâmplătoare, ci o consecință a educației lor statornice, de generații, într-un anume duh de mândrie, viclenie, ură și cruzime față de creștini (vezi Dr. Nicolae C. Paulescu, *Spitalul, Coranul, Talmudul, Cahalul, Franc-Masoneria*, București, 1913), lucru ce nu trebuie uitat sau neglijat, măcar că ei nu mai pot fi trași la răspundere pentru crimele lor, mulți fiind morți deja de ceva vreme. Oricum, vinovăția lor nu trebuie să-i apese, așa, la modul general și implicit, pe evreii conlocuitori pașnici care nu s-au mântit cu sânge, adică nu s-au integrat prin colaboraționism în caracatița comunistă anticreștină și antiromânească.

De asemenea, nu trebuie să uităm că au fost și mulți torționari români (ca Enoiu, Crăciun, Moromete, Ficior, Vișinescu ș.a.), tot atei și criminali înverșunați, la fel de vinovați de genocid (sau crime împotriva umanității) ca și bolșevicii străini veniți dinspre răsărit, după cum au fost și între legionari extremiști criminali...

⁴ Vezi Dr. Nicolae C. Paulescu, *Spitalul, Coranul, Talmudul, Cahalul, Franc-Masoneria*, p. 50, Ierom. Neofit Cavsocalivitul, *Înfruntarea jidovilor*, Iași, 1803, ediție electronică la <https://archive.org/stream/NeofitCavsocalivitiu-ÎnfruntareaJidovilor1803/NeofitCavsocalivitiu->

români, după ce au venit în 1945 la putere în România. Așa au fost arestați, torturați, reeducați și martirizați⁵ cei mai luminați trăitori și Mărturisitori ai credinței în Hristos și ai iubirii de neam, mulți dintre ei fiind tineri studenți, curați, inteligenți și cu un caracter frumos.

Să știți că nu sunt vorbe goale, iubirea de neam este o stare firească pe care trebuie să o avem cu toții, indiferent dacă locuim în România sau în afara ei. Este atitudinea de recunoștință firească față de înaintașii noștri: părinți, bunici, strămoși, cei care ne-au transmis dreapta-credință și valorile românești: omenia, cuviința, umorul, dorul, folclorul, dreapta-socoteală sau înțelepciunea. Aceste valori ne-au venit de la niște oameni, de la strămoși, n-au căzut direct din Cer; noi nu suntem fără rădăcini pe pământ, ci rădăcinile noastre sunt în ei și e firesc să ne cultivăm și arătăm din generație în generație iubirea și recunoștința față de ei, preluând și îmbogățind, la rândul nostru, patrimoniul spiritual și material național moștenit de la ei.

Așa că, dacă cercetăm bine lucrurile, suntem nu numai datori, ci și obligați să-i pomenim înaintea lui Dumnezeu pe acești înaintași care s-au jertfit în temnițele, în lagărele și prigoanele comuniste, dar ale căror jertfe au dat roade și vor da în continuare. Pe măsură ce și noi ne vom arăta recunoștința față de ei, pe măsură ce ei vor ajunge cunoscuți și la alții, rugăciunea noastră către ei și mijlocirea lor la Dumnezeu pentru noi vor crește. Astfel va crește unitatea noastră și starea de solidaritate dintre noi și ei, chiar dacă ei nu mai sunt la vedere și chiar dacă ei nu au mormânt: Mircea Vulcănescu, Părintele Daniil – Sandu Tudor, și alți zeci, sute și poate mii de Mărturisitori omorâți în temnițele comuniste și îngropați pe cineștie-unde, numai Dumnezeu știe unde sunt cinstitele lor oseminte. Fiind vii cu sufletul⁶, aceștia se roagă pentru noi toți, și de aceea și noi trebuie să facem tot ce ține de noi ca jertfa lor să fie cunoscută și ca atitudinea noastră de rugăciune și recunoștință față de ei să fie cât mai vizibilă în spațiul public.

Acești mărturisitori ai lui Hristos au fost, așadar, și trăitori ai Lui, au fost oameni înaintași în credință, oameni care au vorbit din preaplinul inimii lor și care ne-au zidit și pe noi, și zidesc pe cei care vin după noi. Cu cât devin ei mai cunoscuți, cu atât devenim și noi mai strâns uniți cu ei. Și să știți că este important ca noi să creștem în această conștiință eclezială și națională, pentru că înaintea lui Dumnezeu vom merge cu tot neamul nostru la judecată, și acești stâlpi și Sfinți ai neamului nostru vor mijloci pentru mântuirea neamului nostru, pentru mântuirea românilor de pretutindeni și din toate timpurile.

Acestea sunt niște lucruri generale. Prigoana împotriva Bisericii pe care au inițiat-o și au desfășurat-o ucigașii și urătorii lui Hristos n-a fost numai asupra acestor mari stâlpi ai credinței, și anume în temnițe și în lagăre. Știți bine cum era atunci, că poate mulți dintre dumneavoastră ați trecut prin perioada comunistă, când învățați și învățam cu toții la lumina lămpii sau a lumânării, când curentul era deschis doar două ore pe zi, când frigul, sărăcia și înfometarea erau metodele de înfricoșare și maltratare psihică și fizică a populației întregi. Să știți că Lenin⁷, demult, pe la anii 1917-1918, spunea că un popor, ca să fie dominat de ei,

[InfruntareaJidovilor1803_djvu.txt](#)), p. 15-16 și <https://mucenicul.wordpress.com/2009/08/29/adevarul-despre-talmud/>.

⁵ Vezi și <http://romanioliberal.ro/aldine/history/fenomenul-pitesti-121096> și <http://romanioliberal.ro/actualitate/revista-presei/14-0000-de-file-din-dosarul-experimentului-pitesti-accesibile-online-353697>.

⁶ Potrivit cuvântului Mântuitorului Hristos: „Eu sunt învierea și viața; cel ce crede în Mine, chiar dacă va muri, va trăi.” (Ioan 11, 25).

⁷ Sub sloganul „religia este opiu pentru popor”, Lenin, cu fanatismul său, a educat la bolșevici ura față de religie, în special față de creștinism. Activitățile sale erau îndreptate împotriva Bisericii Ortodoxe Ruse și împotriva

adică de comuniști, trebuie să fie suficient de sănătos cât să muncească și suficient de bolnav cât să nu se răzvrătească, adică suficient de bolnav, de sărăcit, dezbinat și slăbit, de făcut neputincios și de speriat încât să nu se poată răscula împotriva „sistemului”. Și poate că ați citit sau ați și cunoscut pe viu ce stare de nesolidaritate era și la noi înainte de revoluția din 1989, când oamenii, deși sufereau în masă și erau nemulțumiți, totuși nu erau uniți. Plus că te mai temeai și de turnătorii din jurul tău, sau uneori chiar din casa ta... Îmi amintesc o glumă politică, o glumă tristă de altfel, dar adevărată. Se spune că era un congres internațional de câini, și câinele american, bine-făcut, gras, zice: „La noi în țară se găsește de mâncare peste tot, poți să latră cât vrei, te plimbi cât vrei, totul e bine.”. Câinele din Uniunea Sovietică zice: „La noi în țară se găsește de mâncare, dar nu poți să latră, nu prea poți să latră.”. Iar câinele din România zice: „La noi în țară, nici de mâncat nu găsești, nici de lătrat nu poți, dar e o mârâială între noi, aiii!”. Asta reflecta starea de lucruri din România înainte de perioada anilor '90.

Să știți că teroarea era și este principalul mod de îngenunchere a oamenilor, deși uneori se folosește și opusul ei, plăcerea, pentru slăbirea voinței și a discernământului oamenilor. Dar cel mai mult se folosește teroarea și tortura sub toate aspectele: alimentar, educațional, economic, etc. Tortura fizică și psihică era și este, repet, metoda bolșevică de anulare a demnității omenești. Și această teroare a fost aplicată și se aplică încă nu doar în lagăre concentraționare și în temnițe mărginite, ci și la nivel național, ba chiar supranațional. Toate popoarele ortodoxe, de fapt toate țările din Estul Europei, au trecut prin această experiență tristă și traumatizantă. Și să știți că nu numai la noi în țară și în Rusia majoritatea conducătorilor erau iudei și iudaizați, ci erau anticreștini după înaintașii de trup și în celelalte țări. Am vorbit cu mai mulți studenți străini, colegi și prieteni de-ai noștri care mărturisesc la fel că cei care au fost promotorii comunismului în celelalte țări fost-comuniste n-au fost de naționalitatea țărilor respective...

Acum, după cum se vede, e greu și va fi mai greu, bineînțeles, pentru că tot în mâna lor au ajuns puterea și banii lumii... Iar noi am ajuns precum grecii, doar că grecii spun pe față în diverse emisiuni televizate că sunt datori la evrei, la Consiliul „Evreopei”, la F.M.I. și la Banca Mondială – Troica, așa o numesc ei. Au curajul să spună în dezbateri televizate și în mass-media aceste lucruri. Iar ei, stăpânii lumii, deja aplică și vor aplica în și mai multe țări, la fel, aceeași metodă de tortură în masă, de îngenunchere, de înfometare, de sărăcire, de control, de urmărire ca și în vremea comunistă, numai că la un nivel mai mare, mai vast, globalist.

De aceea noi nu doar că trebuie să cinstim, dar avem mereu de învățat din jertfa înaintașilor noștri, tocmai ca să ne întărim pentru vremurile care vin. Nu trebuie să ne speriem, ci să vedem în toate pronia lui Dumnezeu, Care a rânduit să avem înaintea noastră niște făclii luminoase, niște stâlpi care nu au cedat compromisurilor cu diavolul (și cu slujitorii lui ucigași), care au fost și sunt repere în continuare pentru noi toți, de la vlădică până la opincă.

Domnul doctor Pavel Chirilă ne spunea cândva: „Cum descoperi dacă un păstor sau conducător face voia lui Dumnezeu?” – un păstor, fie cleric, fie necleric, pentru că și medicul

maselor de milioane de credincioși. El ordonase „să se ducă o teroare necruțătoare în masă împotriva popilor”, adică „să li se aplice pedeapsa cu moartea”. În lupta sa împotriva religiei, Lenin a fost ajutat de colaboratorii săi cei mai apropiați: Sverdlov (Rosenfeld), Stalin (Djugașvili), Troțki (Bronstein), Zinoviev (Apfelbaum), Kamenev (Rosenfeld), Dzerjinski (Rufin), Volodarski (Cohen), Yaroslavl (Gubelman) și mulți alții.
(<http://www.anacronic.ro/originile-raului-taina-comunismului/>)

și profesorul sunt păstori; și un simplu mirean creștin ortodox poate fi un păstor la locul lui de muncă sau în societate, pentru că fiecare dintre creștinii ortodocși aparține preoției universale. Zice: „Te uiți și vezi de cine se teme, de Dumnezeu sau de oameni, vezi cum mărturisește, cum trăiește. E important acest criteriu, pentru că, dacă ți-e frică de Dumnezeu, vei spune adevărul chiar dacă deranjează pe mulți oameni, fie mai mari, fie de lângă tine sau chiar de sub tine. Dar dacă te temi de oameni, atunci vei strica cuvântul lui Dumnezeu doar ca să te pui «pe bune» cu oamenii, ca să plăci oamenilor, de fapt doar unor oameni. Și asta deschide calea compromisului și a căderii.”.

Noi trebuie să știm că mai presus de oameni este Dumnezeu, Care guvernează totul, și că nimic nu se desfășoară în lume fără știrea și îngăduința Lui. Astfel, cu această atitudine au putut rezista Părinții noștri – și așa îi numesc generic pe toți înaintașii noștri care au pățimit în temnițele comuniste. Ei știau că dincolo de bătaia, de tortura gardienilor e pronia lui Dumnezeu, care cândva le va rânduie ceva mai bun chiar și pentru torționarii cei mai înfricoșători și mai îndrăciți, dacă ei se vor pocăi.

Mai spun ceva, și anume că pătimitorii din temnițele comuniste au o putere mare în mijlocirea lor către Dumnezeu, pentru că s-au lepădat de toate grijile lumești. S-au lepădat de vanități, s-au lepădat de proprietăți, s-au lepădat de confort – totul la ei era ancorat în Dumnezeu. Și Părintele Sofian spunea că în vremea temniței nu aveau alte griji decât să se roage, ca să reziste foametei, frigului din temniță, bățăilor, numai la Hristos aveau nădejde și aveau sursa de putere. De aceea, această răbdare a lor a fost mai mare decât a mucenicilor din primele secole, care erau chinuți câteva minute, ore, poate uneori și zile. Dar Părinții noștri au fost în temniță într-o teroare psihică și fizică luni și ani de zile, în bătaie îngrozitoare, și umilințe la care nu se gândise nici un om.

O să-i las părintelui Ioan niște cărți cu mărturii din temnițele comuniste, pe care ni le-au lăsat trăitori ca Dumitru Bordeianu, Ioan Ianolide, Părintele Dimitrie Bejan, Virgil Maxim, Demostene Andronescu și alți mărturisitori. Vă veți înfiora văzând ce lucruri oribile erau puși să facă, și, din nefericire, unii au cedat; și nu sunt de condamnat, căci nu știm nici noi ce am fi făcut sub aceeași presiune. Mulți făceau plângând paradele acelea anticreștine, când erau nu doar amenințați cu bătaia, ci chiar bătuți crunt dacă nu le făceau...

Ei bine, strălucirea acestor Pătimitori statornici și Mărturisitori ortodocși în temnițele comuniste este mare înaintea lui Dumnezeu tocmai datorită răbdării îndelungate în chinuri mari de care au dat dovadă. Și credem că sunt mulți dintre acești Sfinți pătimitori, care sunt ca Sfinții mari din vechime sau chiar mai mari decât cei trecuți în calendare și pe care noi îi cinstim cu slujbe mari, cu slujbe recunoscute în întreaga Biserică. De aceea, să avem mare recunoștință și totuși mare sfială față de jertfa lor. Între acești pătimitori și mărturisitori, trăitori și rugători ai lui Hristos, se numără cei arestați în lotul „Rugul Aprins” care este legat de Mănăstirea Antim pentru că ei se întâlneau în biblioteca mănăstirii între toamna din 1945 și până în anul 1948, când a fost interzis acest cenaclu duhovnicesc și a fost interzisă asociația juridică ce purta numele „Rugul Aprins al Maicii Domnului”.

Vreau acum să ne oprim la câteva personalități care participau la aceste întâlniri ale „Rugului Aprins”, întâlniri care erau ca aceste cateheze, ca aceste colocvii pe care le săvârșește și părintele Ioan aici după Sfânta Liturghie, duminica. Așa aveau loc și la Antim, duminica și joia seara după Vecernie, când mai mulți intelectuali, mai mulți preoți, călugări sau clerici de mir veneau în biblioteca mănăstirii și dezbăteau subiecte legate de viața duhovnicească și cultura creștină. În dosarul de condamnare al acestor participanți la

întrunirile „Rugului Aprins”, acuzația principală era cea de complot împotriva statului sau de manifestări dușmănoase la adresa regimului politic muncitoresc. Asta era justificarea scriptică a persecuției acestor credincioși creștini ortodocși erudiți, a acestor făclii ale Bisericii și culturii românești. Dar la „Rugul Aprins” nu s-au dezbătut niciodată probleme politice sau, cel puțin, de răsturnare violentă a regimului politic comunist proaspăt instalat. La Mănăstirea Antim, în vremea aceea era stareț Părintele Vasile Vasilache, care, împreună cu fratele său Haralambie Vasilache, era de loc din județul Vaslui. Au venit și s-au stabilit în Mănăstirea Antim, și au pățimit și ei în temnițele comuniste, Părintele Haralambie dându-și viața în mâinile Domnului Iisus Hristos la Gherla. Dar voiam să spun că Părintele Vasile Vasilache, în calitate de Stareț al Mănăstirii Antim, a ocrotit această mișcare, această efervescență duhovnicească și a acoperit-o cu înțelepciunea sa în fața autorităților. Trei ani și jumătate participanții au discutat, au dezbătut probleme duhovnicești în aceste întâlniri ale „Rugului Aprins”. „Rugul Aprins” este numele generic sub auspiciile căruia s-a făcut și o asociație, cu statut juridic, dar care urmărea ca fiecare membru, fiecare participant la aceste întruniri, să sporească în viața duhovnicească.

De unde vine numele de „Rugul Aprins”? De la vederea Sfântului Prooroc Moise pe Muntele Sinai a unui rug care ardea și nu se mistuia. Acest rug arzând este simbol al Maicii Domnului, este o profeție a Maicii Domnului, care a fost cuprinsă de focul Duhului Sfânt și și-a păstrat fecioria și înainte și în timpul și după nașterea Mântuitorului Hristos. În icoana Maicii Domnului „Rugul Aprins” este reprezentată Maica Domnului în centru între două romburi, unul verde și unul roșu. Verdele simbolizează pururea-fecioria ei, iar roșul simbolizează flacăra Duhului Sfânt. De asemenea, „Rugul Aprins” este un simbol al rugăciunii inimii, al rugăciunii neîncetate care se săvârșește în inimă și, deși focul Duhului Sfânt o cuprinde, ea continuă să trăiască și să bată și în această lume, însă străbătută de Duhul Sfânt, care o face să strige către Dumnezeu: „Avva!”, adică „Părinte!”.

De aceea **Părintele Daniil – Sandu Tudor**, pe numele său de mirean Alexandru Teodorescu, a pus toate întâlnirile și dezbaterile ce aveau loc sub acest nume și simbol al „Rugului Aprins”, pentru că cele mai multe discuții erau despre rugăciunea lui Iisus, despre felul cum o putem dobândi și o putem trăi. Dar cine a fost Părintele Daniil, întemeietorul acestei mișcări duhovnicești? A fost un om foarte citit, un om de o erudiție genială, de o sclipire și de o tărie duhovnicească uluitoare. A trăit șaiszeci și șase de ani pe pământ, între 24 decembrie 1896 și 17 noiembrie 1962. S-a născut într-o familie de magistrați în Ploiești, unde a și dobândit credința de la mama lui și unde și-a întărit-o în perioada liceului, când un profesor de Filosofie îl îndemna să caute întotdeauna la adânc, să nu se mulțumească nici în credință, nici în știință cu suprafața lucrurilor (adică să repete sau să recite așa, fără să înțeleagă ceea ce vede, și la Biserică și în viața gnostică, în viața de cunoaștere), ci să aprofundeze, să înțeleagă totdeauna totul, așa îl îndemna acest profesor, pe care el îl recunoaște mai târziu ca pe unul dintre formatorii lui. În 1922, după Primul Război Mondial când el a fost subofițer trimis pe front, Părintele Daniil s-a înscris la Facultatea de Belle-Arte, doi ani studiind grafica și pictura. Dar a renunțat la ea, participând la cursuri la Facultățile de Teologie, de Filosofie, Drept și Litere, dobândind, ca și Eminescu, o mare cultură și o cuprindere înțelegătoare foarte largă, precum și o ușurință în a-și manifesta ideile, verbal și în scris. Așa, în 1925 a lansat primul volum de versuri numit *Comornic*, poezii frumoase și în care putem recunoaște stilul de mai târziu al unui poet genial. El a și fost premiat de Fundația Regală, și cartea sa a și fost tipărită la editura Fundației Regale. În 1927 compune primul

Acatist în versuri după ritmul și rima grecească, așa cum este regula în innografia grecească: troparele sunt în versuri și în niște măsuri foarte precise de număr de silabe. Așa a scris el *Acatistul Sfântului Dimitrie Basarabov*. A primit binecuvântarea Sfântului Sinod și totodată recomandarea de a fi citit în fiecare biserică din cuprinsul Patriarhiei Române. Important este că Părintele Daniil, încă de atunci, a început să facă o sinteză între teologie și poezie, pe de-o parte ridicând poezia la nivelul cel mai înalt, și anume al rugăciunii, iar pe de altă parte ducând expresia rugăciunii la perfecțiune, adică la poezie. Cine a mai compus multe rugăciuni în versuri, mai știți? Sfântul Grigorie Teologul, acum două zile prăznuit, care are mii de versuri, mii de rugăciuni și doxologii oferite lui Dumnezeu în forma cea mai înaltă de exprimare, și anume în poezie. În anul 1929, Părintele Daniil, la vârsta de treizeci și trei de ani, adică la jumătatea vieții sale pământești, face o călătorie în Sfântul Munte Athos, pe care o prelungește de la două-trei luni până la opt luni. În această călătorie întâlnește mulți părinți îmbunătățiți, rugători, oameni smeriți – ba chiar, el, care avea o oarecare mândrie intelectuală, spune că a fost copleșit de smerenia și ascultarea deplină cu care niște călugări erudiți, cu două-trei facultăți, de la o mănăstire athonită, îl slujeau pe Starețul care stătea paralizat la pat și care doar șoptit le spunea ce să facă fiecare. El a observat și a înțeles că în această slujire jertfelnică, în această ascultare necondiționată stă cheia adevăratului progres duhovnicesc.

După ce a revenit din Athos, el a consemnat în două cărți experiența lui din în Sfântul Munte, dar mai important a fost, nu doar că el a aprofundat credința în partea ei mistică, adică în ascultare și în adâncirea rugăciunii lui Iisus, ci că a dorit să facă și el cât mai mult ca să-L vadă pe Dumnezeu, să-L cunoască nemijlocit pe Dumnezeu. Și în felul acesta, în 1932 a înființat o revistă, *Floarea de foc* se chema, în paginile căreia a adunat scrieri ale multor intelectuali români importanți din acea vreme, chiar și Eliade și Cioran au scris la început acolo, în paginile revistei lui. Petru Comarnescu, Nichifor Crainic, Ion Marin Sadoveanu, Anton Dimitriu, Vasile Voiculescu erau și ei prezenți în aceste pagini ale revistei lui, și mai târziu vom vedea că unii dintre acești intelectuali au continuat colaborarea cu Părintele Daniil – Sandu Tudor și în cadrul „Rugului Aprins”, și după aceea. La 1 decembrie 1933 tipărește primul cotidian creștin din România – deci iată cu cât timp înaintea ziarului „Lumina” apare acest ziar, numit *Credința*, el fiind director, semnând articolele sub pseudonimul Sandu Tudor, ca mirean. În fiecare zi el scria câte un editorial și un articol, aducând colaboratori importanți și pe alți Părinți importanți din Biserică și pe alți intelectuali. Avea și o pagină de cateheză, de catehism creștin ortodox. Deci iată că el s-a străduit să ofere oamenilor această perspectivă de înțelegere a lumii care este cea creștină ortodoxă. Nu scăpa însă de analiza vigilentă și virulentă a lui nici un fenomen sau eveniment social, politic sau economic care avea loc în țară. Însă toate aceste tulburări și frământări sociale sau ideologice, Părintele Daniil le interpreta, le analiza și le oferea soluția în cheie creștin-ortodoxă. Adică în înțelegerea pe care o oferă prezența lui Hristos și lucrarea Lui în Biserică și în lume. Nu căuta soluții fără Hristos și fără Biserică, soluții care duc la degradarea omului și a societății, cum vedem astăzi că se întâmplă. Părintele Daniil a semnalat exagerările și extremismul la care poate duce comunismul, încă de pe atunci. La fel, și extremismul naționalist a fost combătut de el. El nu a fost legionar, a fost creștin ortodox, a fost un intelectual de primă-mână, așa zice un alt Eminescu al secolului 20 pe care l-au avut publicistica și poezia românească. Să citiți *Acatistul „Rugului Aprins”* compus de Părintele Daniil – Sandu Tudor, și dacă veți rezista un condac și un icos fără dicționar înseamnă că sunteți pregătiți să-l cunoașteți mai bine.

Dar pe lângă conținutul și înțelesul adânc al imnurilor lui, Părintele Daniil folosește și își arată și sensibilitatea lui extraordinară. În anul 1938, Octavian Goga, pe atunci ministru al Cultelor și Culturii, îi interzice să mai publice și ziarul *Credința* este scos în ilegalitate. Curentul comunist începe deja să se strecoare printre intelectualii vremii, și mulți s-au molipsit de aceste oferte ale ateilor și ateismului. În 1940, când începe războiul, Părintele Daniil a fost detașat pe front fiind subofițer, chiar a condus o unitate militară de motomecanizate de lângă București. Nu știm precis motivele pentru care a fost arestat, dar Ministerul Apărării a intervenit și l-a eliberat. A fost arestat în acel exces de zel al dictaturii carliste, care căuta dușmani și unde nu erau.

În 1944, după ce se termină războiul, Părintele Daniil – Sandu Tudor avea o avere considerabilă, chiar și avion personal, și, în urma unui zbor deasupra Mării Negre, a avut un accident în aer, avionul s-a prăbușit de la circa doi kilometri altitudine. Și în acea cădere el se ruga la Dumnezeu cu mai multă tărie decât oricând... Știți că disperarea te detașează de orice agățare de lucrurile exterioare și îți dă aripi rugăciunii. Ei bine, Părintele Daniil n-a murit; avionul s-a prăbușit, s-a rupt în bucăți, dar el a căzut în mare și a rezistat o noapte întreagă fără să fie ajutat de nimeni, doar plutind singur, înotând. Spre dimineață, pe când se lumina, a văzut o bucată din aripa avionului, de care s-a prins, iar peste câteva ore a putut fi recuperat de un echipaj de salvare. Apoi el și-a vândut toată averea, căci avea două case pe Calea Victoriei și o mașină, și cu banii aceia a restaurat Mănăstirea Antim, a reparat turlele și chiliile, și a venit ca frate în obștea Mănăstirii Antim. Doar biblioteca, doar cărțile lui și le-a păstrat și le-a adus în chilia care era deasupra intrării, în clopotniță. A fost cineva la Antim? Deasupra tunelului intrării din clopotniță, unde sunt arcadele acelea, este o chilie, acum este în restaurare – acolo a viețuit Părintele Daniil – Sandu Tudor trei ani și jumătate, acolo mai stătea uneori de vorbă cu Părintele Sofian, cu Părintele Stăniloae, cu prietenul lui, Alexandru Mironescu, unul dintre marii cercetători și profesori universitari în domeniul chimiei. Fiul acestuia, Șerban Mironescu, era student la Arhitectură, și venea și el la întâlnirile cu Părintele Daniil – Sandu Tudor de la Antim.

Așa el, iată, venind la Antim ca frate ascultător, îmbrăcând haina monahală, a chemat la întâlnirile „Rugului Aprins” pe prietenii lui, colaboratori ai ziarului *Credința* și ai revistei *Floarea de foc*, așa încât pomenim acum pe mai mulți dintre clericii și intelectualii care veneau la întâlnirile „Rugului Aprins”: Mitropolitul **Tit Simedrea**, fratele și mai târziu Arhimandritul **Andrei Scrima**, Leonida devenit mai târziu Mitropolitul **Antonie Plămădeală**, Părintele **Bartolomeu Anania**, mai târziu Mitropolitul Clujului, Părintele **Sofian Boghiu**, mai târziu Stareț al Mănăstirii Antim timp de treizeci de ani, Părintele **Adrian Făgețeanu**, de asemenea duhovnic al Mănăstirii Antim vreme îndelungată, Părintele **Benedict Ghiuș**, cel care a fost ales de Sinodul BOR ca episcop pentru Basarabia, dar a fost respins de Direcția Cultelor, adică de securiști, Părintele **Roman Braga**, Părintele **Felix Dubneac**, veniți și ei din Basarabia, pictori și cântăreți bisericești foarte buni, Părintele **Dumitru Stăniloae**, cel mai luminat teolog ortodox din secolul 20, Părintele **Arsenie Papacioc**, pe care îl știți cu toții. Tot la Antim a primit tunderea în monahism și Părintele **Petroniu Tănase**, Starețul Schitului Prodromu de la Sfântul Munte Athos. Deci iată că acești Părinți, aceste personalități ale Bisericii n-au apărut fiecare pe un cer gol, ci au apărut într-o împreună-stimulare și împreună-creștere, pe care Dumnezeu le-a rânduit să le trăiască în obștea Antimului, dar și în cadrul întâlnirilor de la „Rugul Aprins”.

Dintre intelectualii mireni amintim pe **Vasile Voiculescu**, scriitor și poet de mare erudiție și de mare valoare, dar totodată (lumea nu știe!) doctor fără-de-arginți, căci el nu lua bani la consultații, ci îi sfătuia pe pacienți să-i ajute pe cei săraci. De asemenea, trebuie amintit faptul că Vasile Voiculescu a fost întemeietorul emisiunii de la radio „Sfatul medicului”. Ați ascultat-o vreodată? Era pe la șase dimineața, era o emisiune inițiată de el pentru popularizarea științei medicale în rândul oamenilor simpli. Încă pe programul Radio - Cultural, Vasile Voiculescu a întemeiat emisiunea intitulată „Universitatea Radio” care era duminica pe la prânz. Era un fel de rampă de lansare a tinerilor scriitori.

Apoi era profesorul **Paul Constantinescu**, compozitorul care a realizat două oratorii bizantine, Oratoriul bizantin de Paști *Patimile și Învierea Domnului* și Oratoriul *Doamne Iisuse Hristoase, miluiește-mă pe mine, păcătosul*. Nu există alte creații în muzica clasică sau cultă cu o asemenea încărcătură mistică.

Apoi erau scriitorii **Ion Marin Sadoveanu**, chiar și **Eugen Jebeleanu**, apoi **Anton Dumitriu**, mare filosof și logician, care a venit chemat de discipolul sau asistentul lui de la Filosofie, Andrei Scrima. Profesorul **Alexandru Mironescu**, cu fiul său Șerban Mironescu, profesorul **Gheorghe Dabija**, întemeietorul școlii de neuro-psihiatrie din România, conducea Spitalul 9, spitalul de boli nervoase, apoi **Olga Greceanu**, singura femeie care a avut binecuvântarea să predice în biserică, o pictoriță și o graficiană de valoare, ucenica Părintelui Sofian. Ea a realizat împreună cu Părintele Sofian icoanele în mozaic din pridvorul Mănăstirii Antim și de pe catapeteasma de piatră a bisericii mari din Mănăstirea Antim. **Constantin Joja** era și el prezent, și era și el unul din cărturarii români, de formație militară, din cultura interbelică.

Toți acești Părinți și intelectuali veneau cu ucenicii lor, cu monahi sau cu studenți și asistenți pe care îi aveau la Facultate. Și în cadrul acestor întâlniri de la „Rugul Aprins” erau dezbătute mai multe teme. Cea mai importantă era *Rugăciunea lui Iisus, practică și teorie*. Alta era metoda cunoașterii științifice și limitele ei, certitudine și adevăr, legătura dintre știință și credință. Alte subiecte erau legate de iconografia Mântuitorului, de expresii muzicale ale teologiei ortodoxe, adică despre iconografie. Iată, toți acești intelectuali prezentau în întâlnirile „Rugului Aprins” câte o temă, prezentare ce dura cam o oră, după care urmau întrebările. Iar Părintele Daniil – Sandu Tudor realiza întotdeauna la final o recapitulare a subiectelor dezbătute, și în felul acesta se încheiau, după două-trei ore, aceste întâlniri-dezbateri din cadrul bibliotecii Mănăstirii Antim.

Menționăm că Părintele Adrian Făgețeanu împreună cu Părintele Paulin Lecca au fost și ei ucenici direcți ai Părintelui Daniil – Sandu Tudor, și ei l-au urmat și după ce Părintele Daniil a plecat de la Antim și a fost numit stareț la Mănăstirea Crasna din Gorj sau la Rarău.

În anul 1950, Părintele Daniil – Sandu Tudor a fost arestat de la Mănăstirea Crasna-Gorj și ținut în temniță doi ani de zile la Jilava și apoi la Canalul Dunăre - Marea Neagră împreună cu alți intelectuali și personalități din viața publică politică și religioasă; a pățit doi de zile, fiind încărcat cu munci grele și umilitoare. După ce s-a întors în '52 din temniță și de la Canal, Părintele Daniil a plecat în anul 1955 în Moldova la Mănăstirea Sihăstria – și acolo cine credeți că l-a luat sub mantie, cine a săvârșit slujba tunderii ca schimonah pentru Părintele Daniil? Părintele Cleopa, da! Părintele Cleopa l-a și recomandat mitropolitului, și apoi Părintele Daniil a fost numit stareț la Schitul Rarău. Iar aici, la Rarău, Părintele Daniil căuta din nou monahi și mireni intelectuali care să traducă din cărțile Sfinților Părinți în limba greacă și să ofere teologiei românești comorile Ortodoxiei. Inițiativa lui nu a putut să fie

împlinită, pentru că securiștii îi risipeau întotdeauna turma, îi speriau pe cei care veneau la el în obște, și de multe ori Părintele Daniil recunoștea această luptă a lui în gol pentru a întemeia o obște de călugări intelectuali care să ducă credința ortodoxă mai departe, să o facă mai accesibilă oamenilor prin tâlcuirea și traducerea cărților Sfinților Părinți.

N-a putut să ducă el la capăt această inițiativă, dar Părintele Patriarh Iustinian a preluat-o și a mobilizat profesorii din centrele universitare, și în felul acesta au putut apărea, în timp, volumele din colecția PSB (Părinți și Scriitori Bisericești). Deci iată cum Dumnezeu a lucrat dincolo de toate frânele puse, Dumnezeu a activat alte resurse atunci când unele păreau pe terminate!

La Schitul Rarău Părintele Daniil a scris foarte mult, cele mai multe dintre scrierile lui, și a adus în formă finală *Acatistului „Rugului Aprins” al Maicii Domnului*. Să citiți acest Acatist, eventual să-l căutați și pe Internet ca să-l descărcați, să-l citiți și o să observați că e atât de bogat în sensuri, că e atât de plin, atât de luminos, încât îndrăznesc să spun că e cea mai frumoasă poezie și rugăciune compusă și rostită vreodată pe fața pământului! Este o sinteză a Ortodoxiei, a teologiei ortodoxe. Acest *Acatist al „Rugului Aprins”* este, ca și icoana „Rugului Aprins”, cea mai complexă formă poetică, respectiv iconografică, de a aduce mulțumire și laudă Maicii Domnului.

Adeseori Părintele Daniil se retrăgea în pădure ca să se adâncească în rugăciune și multor oameni le-o lua înainte când veneau să-i ceară o povață sau ajutor, spunându-le problema și soluția ei. Ba, încă, e cunoscută o minune pe care a făcut-o și pe care a mărturisit-o apoi cel care a trăit-o. Și anume, un tânăr de 20 de ani, care voia să se sinucidă și care s-a dus pe marginea unei prăpăstii, după ce a trecut printr-un deșiș foarte greu, foarte mare; era într-o mare deznădejde. Și spune că atunci nu voia decât să-i fie șters numele din Cartea Vieții, atât de mare era întristarea și supărarea lui. Cine era acest tânăr de 20 de ani? Un tânăr care tocmai atunci aflase că nu a fost dorit să trăiască, că tatăl și bunicul lui au căutat și să-l omoare, dar a fost ascuns și a trăit undeva într-un sat pierdut de lume. Era fiul Principelui Nicolae, care era fiul lui Carol al II-lea, Regele României. Acest tânăr a devenit apoi ucenicul Părintelui Daniil – Sandu Tudor, membru în obștea de la Rarău, a pățimit și el în temnițele comuniste, a compus multe poezii și scrieri duhovnicești sub numele de Doinel Codreanu. Povestea că atunci când deznădejdea lui era la maximum și voia doar să se arunce în prăpastie, să facă pasul acela decisiv, când era o liniște de mormânt, a simțit o mână pe umăr și apoi o îmbrățișare: era Părintele Daniil. Cum a ajuns lângă el, fără zgomot, cum de s-a strecurat prin deșiș, cum de l-a văzut acolo ascuns în râpa aia? Nimeni nu știe. Și după ce Părintele Daniil l-a îmbrățișat și l-a oprit de la acest gest, tânărul i-a devenit fiu duhovnicesc și a pățimit și el, ca ucenic al Părintelui Daniil, în temnițele comuniste.

În anul 1958, Părintele Daniil – Sandu Tudor făcea destul de des vizite la București, unde se mai întâlnea cu Părintele Sofian la mănăstirea Plumbuita. Comuniștii, în 1948, după ce au interzis întâlnirile de la Antim, i-au risipit pe toți Părinții care veneau la întâlnirile „Rugului Aprins”. Așa Părintele Sofian a fost trimis la Plumbuita, Părintele Arsenie (Papacioc) la Neamț, Părintele Benedict (Ghiuș) și el tot la Mănăstirea Neamț. Părintele Adrian (Făgețeanu) era plecat în Mitropolia Olteniei. Ei bine, Părintele Daniil era urmărit, era filat, era neîncetat sub ochiul vigilent al Securității. Am găsit în arhivele de la CNSAS mărturiile acestor informatori, care nu erau numai pădurarul, portarul și, eu știu, căruțașul care l-a condus la Câmpulung Moldovenesc ca să ia trenul, ci erau chiar unii frați teologi din obștea de la Rarău. Am recuperat din aceste mărturii ale lor idei de apologetică ortodoxă ale

Părintelui Daniil. El predica întotdeauna despre netemeinicia ateismului ca ideologie, ca materialism fără sens, și pe toți copiii care veneau în pelerinaj, în excursii la Mănăstirea Rarău, îi lămură și îi întorcea de pe căile ateismului și evoluționismului la concepția creștină ortodoxă despre viață și despre creație. Mulți dintre acești profesori conducători de grup chiar îi mulțumeau Părintelui Daniil că a avut timp să stea de vorbă cu ei, că i-a băgat în seamă, că le-a descoperit aceste adâncuri nebănuite ale lumii, ale vieții omenești și ale vieții duhovnicești. Când întâlneau în fața lor un om de o asemenea erudiție, de o sinteză excepțională între multe perspective, teologică și științifică, atunci acești intelectuali rătăciți redeveneau membri ai Bisericii, unii se spovedeau la Părintele Daniil și deveneau ucenici ai lui, ajungând la rândul lor mărturisitori ai credinței creștin-ortodoxe în școală și în comunitate.

Între capetele de acuzare ale Părintelui Daniil – Sandu Tudor care conducea mișcarea „Rugul Aprins” era scris așa, că pe lângă faptul că el are concepții dușmănoase la adresa regimului social și politic din România, el caută să-i aducă pe câți mai mulți, spuneau securiștii, la „misticismul religios”. Țasta era un termen destul de dubios – adică spre viața mistică, spre viața de rugăciune, de întâlnire interioară, tainică, ascunsă, cu Dumnezeu. Și mai scriau acești informatori și securiști care îl supravegheau că Părintele Daniil caută în toată vremea și în tot locul „să-și facă acoliți”, adică să-și facă ucenici, pentru că el avea o așa mare putere de convingere, o așa experiență și o așa cultură încât îi cucerea pe mulți. A fost arestat împreună cu profesorul Alexandru Mironescu într-o noapte când el era la București, la profesorul Mironescu acasă, la 14 iunie 1958, la vârsta de 62 de ani. Părintele a fost arestat, iar manuscrisele lui de la Rarău au fost ridicate și depuse în arhiva Securității spre a fi cercetate și „înfierate”. Ele au fost recuperate după revoluție, și pentru asta dăm slavă lui Dumnezeu, și încet - încet ele au început să vadă lumina tiparului la Editura „Christiana” – poate ați văzut cele șase volume, și anume „Dumnezeu - dragoste”, „Sfințita rugăciune”, „Taina Sfintei Cruci”, „Ce este omul?”, „Imnul Acatist la Rugul Aprins al Născătoarei de Dumnezeu” și „Acatistele Părintelui Daniil – Sandu Tudor” - șapte fiind la număr, toate după rimă și ritm bizantine.

A fost arestat și anchetat luni de zile, apoi în procesul din 8 noiembrie 1958 Tribunalul Militar l-a condamnat la 25 de ani de temniță grea și degradare civică. După ce a trecut prin mai multe temnițe, a ajuns și la închisoarea de la Aiud, unde Părintele Daniil a fost umilit mai mult decât toți deținuții pe motiv religios sau politic. A avut lanțuri la picioare cam pe toată perioada detenției, patru ani de zile, și adesea a fost bătut, torturat, însă el găsea resurse să reziste chiar și în acele stări de groază, de experiențe - limită unde era împins. Ba chiar le striga ofițerilor, securiștilor și gardienilor care îl băteau că sunt ilogici în ceea ce făceau ei. Când veneau de la București sau din alte centre întrebau: „Cum, nu te-ai lepădat de Dumnezeu, banditul?” Și îl înjurau și îl torturau, și el le spunea: „Voi credeți că Dumnezeu nu există?” „Da”. „Credeți în rațiune?” „Da”. „Păi”, zice, „sunteți ilogici, n-aveți minte, n-aveți rațiune. Păi cum poți să lupți împotriva a ceva care nu există? Deci voi dovediți prin aceasta că Dumnezeu există și că voi sunteți vrăjmașii Lui!”. Și aceia îl luau iar la bătaie...

A fost aruncat patru zile în „frigider”. Era numită „frigider” carcera, celula cea mai întunecată și mai adâncă, unde era mai tot timpul gheață pe jos, pe betonul acela mâncat și unde erau tot felul de mizerii. A fost aruncat acolo în carceră împreună cu un tânăr ucenic al lui, și știau că cei care erau în carceră nu mai primesc nimic de mâncare și de băut zile întregi, tocmai ca să fie lăsați să moară. Părintele Daniil i-a zis profesorului Mihai Rădulescu,

ucenicul lui care era condamnat cu el la carceră, să nu facă nimic altceva decât ce îi spune el. Și s-a întins Părintele Daniil pe jos în semnul crucii, cu brațele deschise larg, cu fața la pământ și i-a zis: „Așază-te peste mine, cu fața în sus, și roagă-te împreună cu mine!”. Și au început să se roage cu rugăciunea lui Iisus. Profesorul Mihai Rădulescu își amintește că doar vreo jumătate de oră a putut să vegheze, după aceea nu mai știe ce s-a întâmplat cu el. A auzit doar zăngănitul ușii de metal și mormăielile gardienilor: „Hai, mă, să-i ridicăm și pe morții ăștia de aici...”. Dar când au deschis ușa betonul de sub ei era uscat și cald, deși gheața era pe tot restul podelei, iar ei nu au pățit nimic, nu au răcit și nici nu au avut vreo complicație pulmonară, deși era un frig teribil acolo și nu aveau decât zeghea, pijamaua aceea de deținuți. Nu le-au dat să mănânce, patru zile au trecut, profesorul Rădulescu nu știe cum, iar Părintele Daniil i-a spus că nu a adormit deloc în acest răstimp. Ucenicul lui adormise, la un moment dat nu mai știa de el, dar Părintele Daniil a vegheat continuu.

Deci iată că rugăciunea lui Iisus pe care el o trăia, pe care el o experiase, o învățase în cadrul întâlnirilor de la „Rugul Aprins” a dat roade și în temniță. Ba mai mult, povesteau ceilalți colegi de celulă că Părintele Daniil, când avea dezbateri dogmatice, îi biruia pe toți protestanții și catolicii de acolo pentru că el avea o atât de mare cultură teologică, dar și trăire mistică, încât cuvântul lui era cu putere multă. El avea întotdeauna ultimul cuvânt, după argumentele teologice vii, mistice.

A fost omorât, spun alți împreună-întemnițați cu el, în bătaie. Pe certificatul de deces scrie hemoragie cerebrală. În noaptea de 16 spre 17 noiembrie 1962 s-a întâmplat aceasta. Noi, la Antim, în toamna anului trecut, am făcut o aniversare la cincizeci de ani de la trecerea lui din această viață și a avut loc un simpozion dedicat Părintelui Daniil la cincizeci de ani la trecerea lui către Mântuitorul Hristos, și dedicat totodată și Părinților Sofian și Adrian la o sută de ani de la nașterea lor.

Părintele Daniil a fost apoi scos din temnița de la Aiud, iar, după unele mărturii, la poartă i s-a înfipt un țaruș de fier în inimă. Se temeau gardienii să nu învie! Apoi trupul lui a fost aruncat într-o râpă, într-o vale la marginea orașului Aiud, la câțiva zeci de metri de temniță, unde erau aruncate gunoaiile și trupurile întemnițaților. Peste trupurile deținuților era prăvălit pământul cu buldozerul, așa încât mulți intelectuali și mărturisitori din temnițele comuniste au fost îngropați așa, la grămadă, fără nici un respect, fără nici o ordine.

Și așa, după cum spun, și Mircea Vulcănescu a fost aruncat în Râpa Robilor, cum se cheamă acum această vale. Acum este amenajat un cimitir acolo, au fost ridicate și o mănăstire și un monument, monumentul celor fără de mormânt. Este foarte frumos și sugestiv. Acolo s-au descoperit multe oseminte ale pătimitorilor din temnițele comuniste, care nu numai că miros foarte frumos, ci sunt într-o stare de conservare așa cum sunt Sfintele Moaște. Am văzut și eu un fragment, parcă dintr-o mână, unde se vede și părul de pe mână și care miroase foarte frumos. Poate ați mai citit și pe internet că anumite Sfinte Moaște adunate din râpa de la Aiud păstrate într-o cutie au izvorât mir în cadrul unor conferințe ale ASCOR-ului și acum doi ani, și anul trecut. Sunt semne ale prezenței Duhului Sfânt în trupul acestor pătimitori, semne foarte precise. Căutați pe internet și veți găsi mai multe mărturii și amănunte despre aceste Sfinte Moaște. Dumnezeu S-a preamărit în acești Sfinți, în acești noi Mucenici care n-au cedat presiunilor de apostazie, de lepădare de credință.

Părintele Adrian povestea că, în cadrul bătailor de la Aiud, la un moment dat a venit un ofițer care nici nu l-a întrebat cum îl cheamă și l-a luat la bătaie. L-a culcat la pământ și, în înverșunarea lui, dădea cu pumnii și picioarele oriunde apuca. Părintele își apăra doar capul și

la un moment dat, în toată durerea și frica lui, a început să râdă. În timp ce ăla îl înjura, îl blestema și-l umilea, Părintele râdea, dar asta era și ca o protecție psihologică la presiunea foarte mare, la suferința foarte mare. Încât ofițerul ăla, înverșunat și îndrăcit cum era, s-a oprit și i-a zis: „Tu râzi de mine, banditul?! Spune-mi, de ce râzi? Ce ai de râzi de mine, nu sunt și eu om?”. Părintele ridică și el așa, din mâini, că vrea să zică și el ceva. Iar acela zice: „Spune!” „Păi cum să fii om, dacă nici nu mă cunoști și m-ai luat la bătaie, cum poți să fii om?”. L-a blocat, a rămas câteva secund înțepenit acel ofițer, pentru că nu a știut ce să mai răspundă. S-a trezit și el dintr-o vrajă, nu?, a îndrăcirii în care era – și totuși, ca să nu-și piardă autoritatea, a continuat cu bătaia...

Părintele Sofian Boghiu a fost un alt mare stâlp al mănăstirii și în perioada comunistă și apoi. A trăit 90 de ani pe pământ, între 1912 și 2002. Pictor, zugrav de biserici, teolog, predicator și un liturgist desăvârșit. Era numit de Părintele Cleopa „Apostolul Bucureștilor”, pentru că mii de oameni s-au spovedit sub epitrahilul lui și au primit sfatul și cuvântul lui de folos. De aceea multă lume îl admira și-l asculta pe Părintele Sofian, care iradia sfințenia și pacea în tot ce făcea el. O să găsiți multe fotografii de-ale lui și predici ce sunt puse pe internet. El vorbea cel mai mult despre smerenie și despre dragoste. Pentru el, aceste două calități sunt însușirile credinței ortodoxe, smerenia și dragostea, iar ele pot fi dobândite prin ascultare și rugăciune – prin ascultarea de duhovnic și prin rugăciunea cât mai deasă și cât mai neîntreruptă. A trecut la Mântuitorul Hristos în ziua Înălțării Sfintei Cruci, la 14 septembrie 2002, după luni de suferință fizică cauzate de bătrânețe, sciatică și diabet.

Părintele Adrian Făgețeanu a trăit 99 de ani pământești, între anii 1912 - 2011, a studiat Dreptul și Filosofia, a fost avocat, procuror, chestor, șef al poliției din Fălticeni, după care a mers pe front în linia întâi împotriva rușilor comuniști, a pățimit o experiență în vecinătatea morții și apoi, când a venit din război, și-a dedicat sufletul lui Dumnezeu intrând ca frate la Mănăstirea Putna. De la Putna, când au venit bolșevicii în anii '45-'46, a venit la Mănăstirea Antim și așa a fost primit de Părintele Vasile Vasilache în obște la Antim. A devenit foarte apropiat de fratele Alexandru (Sandu Tudor), și i-a devenit ucenic mai târziu, când erau Mănăstirea Crasna – Gorj. A fost trimis și ca preot misionar în Ardeal și duhovnic la mai multe mănăstiri, dar apoi, prin anii '80, a revenit la Mănăstirea Antim și chiar dacă nu era primit în obște, nu avea chilie în obște, stătea la un nepot pe Calea Moșilor și în fiecare dimineață pe la ora patru – patru și jumătate pleca pe jos spre Antim sau cu primul tramvai ca să spovedească. El spovedea de dimineață de la ora cinci jumătate. La fel, sute, mii de oameni au trecut pe sub epitrahilul lui și au primit iertarea de la Dumnezeu și călăuză în viața duhovnicească. A plecat apoi, în urma unor complicații cardiace (a avut două preinfarcturi și chiar un infarct), și s-a retras la Mănăstirea Lainici unde și aerul era mai curat, clima mai constantă, dar erau mai puține și solicitările oamenilor, ale credincioșilor care veneau zi și noapte și care se spovedeau la el. Pe de altă parte, el voia să fie de folos oamenilor, dar țin minte că după ce a fost internat la spitalul de urgență pentru infarctul acela, Părintele Adrian a primit canon de la doctor să nu mai spovedească. Eram acolo când doctorul i-a zis: „Părinte, de data aceasta faceți dumneavoastră ascultare, vă rog!”. Ajunsese doctorul să-l roage. Zice: „Vreți să fiți de folos altora? Nu mai spovediți, că vă consumați, protejați-vă și sfinția voastră un pic!”. Și așa a mers la Mănăstirea Lainici, dar în urma unei complicații la plămâni, după 20 septembrie 2011 a venit la București la Spitalul Filaret, spitalul de pneumologie, și acolo a împlinit un tratament care i-a făcut bine. Luase efectiv externarea din spital pentru a doua zi, dar în seara aceea, în timpul mesei de seară, precum a rânduit Dumnezeu, s-a lăsat într-o parte

și a trecut din viața aceasta în ziua Sfântului Antim Ivireanul, ocrotitorul lui, la 27 septembrie 2011.

Dacă Părintele Adrian ar fi murit la Lainici, credincioșii din București cred că nu aveau cum să fie și anunțați ca să poată ajunge să ia ultima binecuvântare de la el. Dar în București fiind, am putut să-l ținem o zi în paraclisul de la Mănăstirea Antim, ca să vină toți credincioșii care l-au cunoscut să-și ia rămas-bun și binecuvântare de la Părintele Adrian. Voiam să vă spun că înainte cu două zile de adormirea lui, când am mers la el la spital, era într-o rezervă mică, o cameră cu gratii la geam. Era atât de mică, având un pat, un mic culoar, o măsuță într-un colț și cam atâta, încât atunci când am intrat cu un prieten al Părintelui, un creștin săritor (Dumitru A.), mai în vârstă, după ce ne-a dat binecuvântare, a zis: „Oare eu sunt condamnat să mor în pușcărie?”. Părea fără sens acest cuvânt, însă am ridicat ochii și m-am uitat la geam și am văzut gratiile și spațiul mic, și i-am zis: „Dar, Părinte, aici nu e pușcărie și vă simțiți și mai bine.”. Uite că nu am avut dreptate în ce am încercat eu să-l mângâi și încurajez! Precis Părintele a simțit ceva. Și să știți că de multe ori Părintele Adrian folosea așa un limbaj, nu zic codificat, ci în pilde, și trebuia să stai un pic să meditezi ca să înțelegi ce a vrut să zică. Dincolo de asprimea lui, căci era un om foarte rigorist, care a respectat canoanele Bisericii și pentru pocăința oamenilor și pentru păstrarea cugetului ortodox, dincolo de această asprime cu el însuși, zic, el era un om foarte cald, și când te apropiai să iei binecuvântare te întreba cum te cheamă. Atâta îți trebuia să zici: „George păcătosul”, că îți ardea o castană în cap, zicând: „Să nu te mai văd!”. Și atunci rămâneai blocat, nu știai de ce, te duceai să-i ceri iertare: „Dar, Părinte, iertați-mă, ce am făcut?”. Iar el zicea: „Așa te-a botezat preotul, George păcătosul?!” „Nu, numai George”. „Păi atunci să nu te mai văd păcătos”. Sau, la fel: „Cum te cheamă?” „Cutare păcătosul”. „Hm, asta să o crezi tu, să nu mi-o spui mie!”.

Ba eram odată, începuseră atunci cu reclamele pe la televizor, și ne uitam la știri, nu știu ce a fost, un eveniment prin '96-'97, cu San Egidio, o întâlnire ecumenistă, și dăduseră imagini. Și, după astea, imediat a urmat o reclamă la Dero sau la nu-știu-ce. Iar Părintele Adrian zice: „Ce e acum?” „Păi, face reclamă la Dero”. Atunci văzuse pentru prima dată reclame, că era nevoie ca marfa să fie promovată în felul acesta. „Da, da, face”. Peste câteva zile ne-a dat o pildă. Zice: „Un om a cerut de la Dumnezeu să vadă cum e cu calea mântuirii, cum e cu viața omului, alegerea dintre bine și rău, și a avut următoarea vedenie: se făcea că omul acesta mergea pe un drum și la un moment dat drumul se bifurcă în două, era un indicator care arată spre Rai și pe jos, pe cale scria «Credință», și celălalt drum avea un indicator spre Iad și pe jos scria «Necredință». Deci, dacă mergi pe calea credinței ajungi în Rai, iar de mergi pe calea necredinței ajungi în Iad. Și s-a oprit omul acela la intersecție.” Părintele ne povestea, ne captivase și pe noi care l-am întrebat: „Și apoi ce a făcut?”. Și el a zis: „Păi s-a uitat în lungul drumului celui cu credința și a văzut acolo oameni liniștiți, pașnici, vorbind calm, în spate un peisaj extraordinar cu flori, cu pomi, cu păsărele, cu izvoare, cu munte, cu cer senin și soare, și a zis: «Hm, cam monoton!». Se uită în partea cealaltă și vede dansuri, muzică, hărmălaie, distracție. «Ei», zise omul, «uite aicea viață!», și a luat-o pe drumul acesta al necredinței. Și a trecut el de primul plan cu muzică și distracție, apoi dintr-odată simți o furcă în spate, țipete, urlate, spaime interioare, remușcări, muștrări ale conștiinței, vaietele altora din jur, suferință, flăcări, diavolul îl chinuia acolo. Și l-a întrebat pe diavol: «Păi, stai, eu ce am văzut adineauri?», iar ăla rău îi răspunse: «Aia era reclama!»”. Vedeți ce pildă frumoasă a găsit Părintele Adrian de la o întâmplare banală, dar cu ce tâlc? Că așa este! Și câte măști frumoase nu ascund în spatele lor, abisuri de deznădejde și de chin?!...

Am vrut să-i prezint pe acești trei Părinți ai Mănăstirii Antim și ai „Rugului Aprins”, care au ținut făclia credinței, a demnității omenești dar și a prețuirii neamului românesc în vremea comunistă. Pe doi dintre ei i-am cunoscut direct, iar pe celălalt indirect, din mărturiile celor de lângă el. Și, în semn de prețuire și recunoștință, la Mănăstirea Antim, Părintele Daniil – Sandu Tudor, Părintele Sofian și Părintele Adrian sunt pomeniți nominal la Vohodul Mare ca fiind cei mai reprezentativi dintre mărturisitorii credinței creștine în cadrul mănăstirii noastre, mai ales din ultimul secol.

De asemenea, **Părintele Vasile Vasilache** a fost un Părinte mare, un om cu o statură duhovnicească dar și fizică impunătoare. Era foarte înalt, un metru nouăzeci și ceva, și după ce a fost Stareț la Antim a pătimit o vreme în temnițele comuniste și după aceea a ales să meargă în străinătate, în S.U.A., a fost paroh la New York vreo treizeci de ani, până la 93 ori 94 de ani. Arhiepiscop român în America era atunci Înalt-Preasfințitul Victorin, care avea peste 85 de ani. Să vă zic o întâmplare. La un moment dat, Părintele Patriarh Teoctist îi spunea Înalt-Preasfințitului Victorin: „Înalt-Preasfințite, n-ar fi bine să-ți iei un vicar? Ai de acum 85 de ani. Alege-ți de acolo un ucenic să rămână în urma ta, că ești bătrân.”. Iar Înalt-Preasfințitul Victorin zice: „Da, am ales deja, dacă vrei să-l hirotoniți pe Părintele Vasile Vasilache.”, care era mai bătrân ca el! Da, i-a ținut Dumnezeu, să știți că a făcut misiune bună în New York, unde comunitatea românească a înflorit.

Și așa sperăm că o să crească Dumnezeu și aici, nu? Părintele Ioan, cu ocrotirea Sfântului Ioan Botezătorul și a Sfântului Ioan Gură-de-Aur, pe care îl prăznuim astăzi, se va strădui să țină obștea aceasta unită și tare. Și pentru asta se cuvine să mulțumim tuturor celor de dinaintea noastră, care, știuți sau neștiuți, s-au rugat pentru această biserică și comunitate românească de aici, dar și comunitatea românească din țară. Să ne ajute Dumnezeu să ducem și noi mai departe făclia dreptei-credințe și a iubirii dintre noi! Amin.

- Mulțumim, Părinte. Când se pronunță numele Părintelui Sofian Boghiu, mă gândesc la blândețe. Nu știi dacă ai văzut fotografia Părintelui, nu ai nevoie de altceva când vezi chipul lui, te îmblânzește și pe tine. Și deși e timpul înaintat, dacă vrei să ne spunei, deși ai dat un exemplu, acela cu părintele Adrian când era bătut de gardian – dacă știți vreun exemplu de îmblânzire de felul acesta a gardienilor din penitenciare. Știu că sunt câteva exemple în care oamenii s-au convertit sau cum reușeau cei care erau torturați să rabde și să nu-i blesteme, ci dimpotrivă să se roage pentru ei...

- Da. Și după ce a trecut regimul comunist oficial, unii voiau să-i tragă la răspundere pe torționari, dar acești Părinți și mărturisitori din temnițele comuniste n-au cerut răzbunare, nici măcar dreptate. Însă e bine pentru noi să știm cine au fost cei care i-au torturat, nu ca să le scoatem ochii, ci măcar ca să ne ferim de ei și de urmașii lor sau să știm să evităm alte forme de viclenie, de tortură și de amăgire care există încă.

Părintele Sofian ne povestea că la un moment dat erau și gardieni mai blânzi sau, văzându-i cum suferă, le lua partea, sau eventual îi anunțau din timp: „Vedeți că o să vă facă așa, fiți tari, nu vă lăsați!”. Ajungeau să le transmită vești de la cei din afară. Au fost și gardieni care, iată, erau mai blânzi, mai buni. Dar, în mare, torționarii au încercat să-i îngenuncheze de tot pe deținuții politici și religioși; unii au cedat și au devenit torționari la rândul lor...

La închisoarea din Pitești era cunoscută „reeducarea” prin tortură, prin chin. Erau puși deținuții să se bată între ei. Și ziceau: „Dacă nu o să vă bateți voi, o să vă batem noi pe amândoi!”. Și le dădeau bâte ca să se bată. Și povestește Dumitru Bordeianu că, la un moment

dat, cu lacrimi în ochi privindu-se reciproc, deținuții acceptau tacit, așa, într-o înțelegere nonverbală, să se lovească ei unul pe altul mai blând decât dacă ar fi încasat-o de la gardieni. Și, astfel, ei jucau teatru, dar era foarte greu. Eugen Țurcanu, care a fost torționarul-șef al celor de la Pitești, a fost legionar și unul dintre studenții foarte inteligenți, dar care a fost deturnat în acest proces de „reeducare” și a ajuns cel mai rău, cel mai fioros dintre bătaușii din temniță. El conducea toate anchetele și toate acele proceduri de tortură. La un moment dat unul dintre deținuți, fost și el legionar și frate cu el în studenție, i-a zis: „Măi, ai grijă, că ăștia o să te folosească, și cum tu ne omori pe noi, așa vei păți și tu!” – lucru care s-a și întâmplat. A fost și el împușcat după ce l-au folosit, de către generalul Nicolski și colonelul Zeller, doi evrei bolșevici criminali⁸ care conduceau aceste proceduri de „reeducare”⁹, de distrugere a demnității umane și a valorilor creștine și naționale pentru care pătimeau majoritatea deținuților politici.

Dumitru Bordeianu recunoaște în cartea sa *Mărturisiri din mlaștina disperării* (Editura Scara, București, 2014) că el a cedat torturilor fizice și psihice și, la un moment dat, a ajuns să-și renege credința, a simțit, și povestește cum a simțit el, pierderea harului, de parcă se îndobitocise, se întunecase la minte ca un om fără rațiune, care nu mai gândea. Și recunoaște el apoi că în starea aia de demonizare suferindă pe care a trăit-o îi părea rău, avea momente de pocăință, dar după ani de zile, după ce procedeele alea au mai încetat, s-au mai rărit, și au fost mutați într-o altă temniță și acolo era mai lejer, să zic, „programul”, adică nu mai erau așa mult torturați, ci doar erau puși la muncă efectiv, atunci el a redobândit harul – și cu lacrimi povestea cum a simțit din nou mângâierea plină de dragoste a lui Dumnezeu, Care iartă toate celor ce se pocăiesc.

Încât, de aia zic, trebuie să cercetăm și noi cu luare-aminte, și Biserica să rânduiască mult mai mulți cercetători să verifice viața pătimitorilor din temnițele comuniste, să vadă faptele lor, să adune mărturii despre ei, despre sfințenia lor. Și aceste mărturii trebuie să fie adunate, să fie puse cap la cap și să fie aduse ca o ofrandă de mulțumire pentru ei. Iar din mărturiile acestea ale oamenilor să știm că există pe pământ o oglindire palidă a mărturiei mari din Ceruri, a mărturiei pe care Mântuitorul Însuși o dă înaintea Tatălui ceresc despre cei care L-au mărturisit pe El, precum a zis El Însuși: „Pe oricine mă va mărturisi pe mine înaintea oamenilor îl voi mărturisi și eu înaintea Tatălui Meu Care este în ceruri.”. Și această mărturisire a Domnului Iisus Hristos ne dă certitudinea că Sfinții pătimitori din temnițele comuniste sunt mijlocitori pentru noi înaintea lui Dumnezeu și că încet, încet, din mărturiile și scrierile noastre, numele lor vor trece în scrierea cea mare, în Cartea Vieții, în Cartea Bisericii care este Calendarul sau Sinaxarul. Încât așa să ne rugăm, ca Dumnezeu să rânduiască mai repede ca acești Sfinți Mărturisitori să fie recunoscuți și oficial, dar și noi să le cerem ajutorul. Să vă rugați Părintelui Daniil, Părintelui Sofian, Părintelui Adrian. O să primiți și o să simțiți ajutorul lor, pentru că ei sunt vii, sufletele lor continuă să trăiască și să săvârșească în cer ce au făcut pe pământ, adică rugăciunea și mijlocirea pentru oameni.

- Nu știi dacă mai e timp și pentru întrebări, pentru că dacă am continua ne-am întinde până la miezul nopții, pentru că a vorbi despre Sfinții care au mărturisit în închisorile comuniste cere un timp care nu se mai măsoară în minute și ore. Sperăm că acesta a fost un

⁸ Nici ofițerii Jianu și Nemeș, nici torționarii Fuchs și Steier, precum nici alți ofițeri de miliție și securitate, n-au fost judecați și condamnați vreodată pentru ororile și crimele făcute împotriva românilor anticomuniști arestați pe motive politice și religioase (<http://romanalibera.ro/aldine/history/fenomenul-pitesti-121096>)...

⁹ Câteva cărți de mare valoare, în care sunt prezentate ororile „reeducării” prin tortură, sunt enumerate aici: <http://www.procesulcomunismului.com/marturii/fonduri/pitesti/>.

început și deși suntem obosiți, cu familii din sudul Londrei, din Suffolk și din alte părți, iată că ne-a ajutat Bunul Dumnezeu și am stat până la sfârșit. Părinte, vă mulțumim încă o dată!

- Dumnezeu să ne dea tuturor har și să vă răsplătească pentru răbdarea de care ați dat dovadă și să v-o înmulțească!

- Părintele a amintit de Înalt-Preasfințitul Victorin din America. Am și eu mărturia unor români care au locuit în America și îl cunoșteau încă din anii '70. Părintele avea casa închiriată într-o zonă foarte săracă din Detroit, unde rata criminalității era foarte mare și de foarte multe ori casa Arhiepiscopului a fost spartă și jefuită. De fiecare dată Dumnezeu l-a păzit, hoții nedând peste el acasă, pentru că în aceea vreme și acel loc, dacă jefuitorii te prindeau în casă, rămâneau fără viață. A fost un om păzit de Dumnezeu, care a odrăslit și este înmormântat la Putna. Mi-aduc aminte că am mers în acel an la Putna, să fi fost în 2003-2004, nu mai țin minte când, după două săptămâni, au durat mult până când l-au repatriat. Când l-au adus, sicriul era băgat într-un recipient de metal care a fost tăiat cu flexul. Și după tot acest timp, aveam și o fotografie acasă, am văzut și pe video înmormântarea, chipul Arhiepiscopului nu era schimbat deloc. Noi, de obicei, descoperim Moaștele Sfinților după zeci și sute de ani, dar noi știm, cei care am fost la vreo înmormântare, cum chipul celui adormit începe să schimbe în răstimp de 48 de ore. El avea și o mireasmă bine-plăcută. Acestea sunt întâmplări, și cu alte ocazii când Părinții, oameni îmbunătățiți, și-au sfințit viața și au dat dovadă de sfințenie încă din momentul plecării lor la cele veșnice.